

ཞང་ཀང་གི་འཕེལ་འཕྱར་ ཆེ་ལང་ཙམ་བརྗོད་བྲ།

ཨ་ཕྱི་གས་དཔེ་སྐྱུང་ཀང་

ཉང་ཀང་གི་འཕྲོ་འབྱར་
ཆེ་ལྔ་ཙམ་བརྒྱད་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

香港的昨天、今天和明天:藏文/民族出版社藏文室编译. —北京:民族出版社,1997.5

ISBN 7-105-02839-4

I. 香… II. 民… III. 香港—概况—藏语 IV. D676.58

中国版本图书馆 CIP 数据核字(97)第 05198 号

民族出版社出版发行

(北京和平里北街 14 号 邮编 100013)

民族出版社微机照排 冶金印刷总厂印刷

各地新华书店经销

1997 年 5 月第 1 版 1997 年 5 月北京第 1 次印刷

开本:850×1168 毫米 1/32 印张:6½

印数:0001—600 册 定价:8.00 元

本书根据世界知识出版社 1994 年 12 月第 1 版北京第 1 次印刷版本翻译出版。

དེབ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་གིས་བྱེད་དཔེ་སྟུན་ཁང་གི་1994ལོའི་ཟླ་12པའི་པར་གཞི་1པོའི་ཤེ་ཅིན་གྱི་པར་ཐངས་1པོ་གཞིར་བབྱང་ཉི་བསྟུར་ནས་བསྟུན་པ་ཡིན།

责任编辑：	阿旺平措
དཔེ་སྟུན་འགན་འཁུར་པ།	ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས།
封面设计：	刘家峰
ཁ་བྱང་རྩས་འགྲན་པ།	ཡུ་ཅ་ལྷེང་།
责任校对：	格桑卓玛
དཔེ་བསྟུར་འགན་འཁུར་པ།	བསྐལ་བཟང་སྟོལ་མ།

ཞང་ཀང་གི་འཕྲི་འགྱུར་ཆེ་ལོང་ཅམ་བརྗོད་པ།

*

ནོ་རྒྱུང་ཅིང་གིས་བཅམས་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་པོད་ཡིག་ཚམ་བསྟུར་ཁང་གིས་བསྟུར་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་བསྟུན་ཞིང་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པ།

1997ལོའི་ཟླ4པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྟུགས་པ།

1997ལོའི་ཟླ5པར་ཤེ་ཅིན་ཏུ་པར་ཐངས་དང་པོ་བསྟུགས་པ།

དེབ་རིམ་སྟོར་8.00

དཔེ་རྒྱན་གསལ་བཤད།

1997ལོའི་ཟླ་7པའི་ཆེས་1ཉིན་ནི་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསལ་
འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཉིན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཉིན་དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱན་
རིང་དུ་བབས་ཤིང་དར་རྒྱས་ཀྱི་བཤུལ་ལམ་ཀྱག་ཀྱོག་བརྒྱད་པའི་“ཤར་ཚུགས་
ཀྱི་ལུ་ཉིག་” ཅེས་པའི་ཞང་ཀང་ཉིད་མེས་རྒྱལ་སྤྱི་མཐུན་པར་དུ་ལོག་རྒྱ་རེད།
དེ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་གི་དོན་ཆེན་
ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དགའ་སྟོན་ཉིན་འབྲེལ་ཁྱེད་ལོས་པའི་བཟང་ཤིས་དོན་
བབས་ཞིག་རེད།

མེས་རྒྱལ་ཀྱི་གཅེས་མོར་ཞང་ཀང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་་་
དཀའ་སྤྱད་ཀྱག་ཀྱོག་གི་དར་རིམ་ལྟན་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མིར་
ལོག་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་ཆོགས་ཀྱི་དོན་ལྟར་བྱ་ཡུལ་དུ་སྤྱར་ཡོད། དེར་སང་ཞང་ཀང་
རྒྱལ་ལོན་བྱེད་པ་དང་དེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ཉིད་མང་པོ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཞིག་
དུ་སྤྱར་ཡོད།

དེ་ལྟ་ན་འང་ཞང་ཀང་ཉིད་མེས་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་ཐག་ཆད་ནས་དུས་ལྟན་
རིང་པོ་འདས་ཡོད་ཅི་ན་མེས་རྒྱལ་མཐའ་ཁྲལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་སོ་སོའི་མི་
དམངས་ཀྱིས་དེ་ལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་མེད་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱང་རབས་དང་།
ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས། ཆོས་ལུགས་རིག་གནས་དང་སྤྱི་ཆོགས་འཆོ་བ། ཐ་
ན་ཞང་ཀང་བ་བཅས་ལ་ཤེས་རྟོགས་ཏུ་ཅང་ཉུང་། དེར་བརྟེན། རྒྱ་ཆེ་བའི་
མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་ཞང་ཀང་སྤར་ལས་ཆེ་བར་
རྒྱས་ལོན་བྱེད་དུ་འཇུག་ཆེད་ང་ཆོས་1994ལོར་རྟ་རྩེ་ཅིང་གིས་གཙོ་སྒྲིག་བྱས་

ནས་འཛམ་གླིང་གིས་བྱ་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱེན་པའི་«ཞང་ཀང་གི་
 འཕོ་འཁྱར་ཆེ་ཡོང་ཙམ་བརྗོད་པ།» ཅེས་པའི་ནང་ནས་དུམ་བྱ་ཁག་ཅིག་.....
 བདམས་ནས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཐུང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ནས་ཞང་ཀང་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
 འབྱོར། བྱིས་པ་ལྷན་སྐྱེས། རིག་གནས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི། སྤྱི་.....
 ཚོགས་འཛུགས། ཞང་ཀང་གི་ལོ་རྒྱུས། སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤོས་མེད་
 ཐངས་འགའི་ནང་དོན་བཅས་བརྗོད་ཡོད་འདི་ཙམ་ཡིག་དུ་བསྐྱེན་ནས་པར་དུ་
 བསྐྱེན་པ་འདིས་ཀྱང་སྤྱི་པ་པོ་ནམ་པར་ཞང་ཀང་རོས་འཛིན་དང་རྒྱས་ལོན་
 བྱེད་པའི་ཐད་དུ་ཕན་ཐོགས་རེ་ཡོང་བའི་སྐྱོན་འདུན་དང་བཅས།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་ནས།

1997ལོའི་ཟླ་6པར།

དཀར་ཆག

- གཅིག གཡུ་འབྲུག་ཁ་ཡི་ལྷ་ཏིག་..... (1)
1. གཡུ་འབྲུག་ཏིག་..... (1)
 - (1) ཁང་ཁང་གི་“འཇམ་གླིང་ཆེན་མོ་ན་”སྒྲིང་། (1)
 - (2) ཁང་ཁང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་ཉི་མོ་ཆོད་ཁྲོད་དུ་ཐུག་པའི་གོ་གནས། (4)
 2. ཁང་ཁང་གི་གནས་ཡུལ་རགས་བཤད། (7)
 - (1) ཁང་ཁང་གི་ཤར་ལྗོངས་བྱང་། (7)
 - (2) ཁང་ཁང་གི་དུས་བཞི། (12)
 3. རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་གྱིས་ཁང་ཁང་ལ་དོ་དམ་བྱེད་ཚུལ། (14)
 - (1) “ཁང་ཁང་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འབྱུང་བ་བརྗོད་པ། (14)
 - (2) ཁང་ཁང་གི་ས་ཁོངས་གཏོགས་ཚུལ་གྱི་འཕེལ་རིམ། (16)
- གཉིས། ཁང་ཁང་གིས་ཐུངས་པའི་སྤྱད་བསྐུལ། (20)
1. དབྱིན་ཇིས་ཁང་ཁང་བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་སྒྲིང་། (20)
 2. དཔལ་ལོག་ལ་ཤོར་རིང་། (28)
- གསུམ། འབྲུག་རྒྱུད་གི་འཕུར་སྒྲིང་། (30)
1. བཟོ་ལས་ཅན་དུ་སྒྲིང་པའི་ལམ་བུ། (30)
 - (1) བཟོ་ལས་ཀྱི་བཅུད་ལ་བཞུགས་ནས་ཁང་ཁང་གི་བརྒྱུར་དུ་སོལ་བ། (30)
 - (2) བཟོ་ལས་ཀྱི་འབྲུག་གིས་ཁང་ཁང་གི་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རིམ་གྱི་ལམ་བུ་གཏོད་པ། (33)
 2. གུན་གྱིས་དོ་སྤངས་བྱེད་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཕུར་སྒྲིང་། (35)

(1) ཇི་བཞོན་རྒྱུ་ལུས་ཁོ་ཤོ་དགུང་ལ་བཞིགས། (35)

(2) འཕྱར་རྒྱུ་ཀྱི་གསང་ཐབས། (39)

3. རྗེ་མང་ཅན་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ཅན་དུ་འཕེལ་རྒྱུ། (42)

(1) དུས་བབས་དང་བསྐྱོན་ནས་གང་ལ་གང་འཆམས་བྱེད་པ། (42)

(2) ད་ལྟ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་གར་སྟེགས་ཐོག་གར་པ་མལ་པ་ཞིག་མ་ཡིན། (48)

བཞི། ལོ་རྒྱུས་འདི་ནས་འཕོ་འགྱུར་སོང་བ། (50)

1. ཞང་ཀང་གི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་སྤེལ་ས་པ། ... (51)

(1) ལོ་33རྒྱལ་དོན་གང་ཡིན་ནམ། (51)

(2) ཞང་ཀང་ད་དུང་རྒྱུར་མ་ལེན་ན་“མི་དམངས་ཀྱིས་ང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད”། (54)

2. རྒྱལ་ས་དངོས་དང་རྣམ་དཔྱོད་འགྲན་པ། (60)

(1) དེའི་རིས་ཉམས་ཚུད་ལེན་པར་ཤེ་སེ་མངགས། ཉེང་ཞའོ་མེན་གྱིས་གོ་དོན་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་བསྟན། (60)

(2) དེའི་རིས་མ་སྟེང་སྟག་གདོང་བསྟན། རྒྱུང་གོར་སྟོ་གདོང་ཆེས་ཆེར་ཐོན། ... (64)

(3) དེའི་རིའི་སྤྱི་དཔྱོད་མི་དམངས་ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་མདུན་དུ་འབྲིད་བརྟེན་ཤོད་བ། (68)

(4) “ལྷགས་ལྟར་སྤྱི་བའི་རྩ་ལྷམ”འཕྱུགས་པ་གདལ། ཞང་ཀང་པ་རྣམས་ལྟན་འདུས་སུ་འབྱོན་བྱེད། (76)

3. དཀའ་ཆོག་ཅན་གྱི་ཐག་དེང་རྒྱལ་ཤར་འདུ་བའི་གྲོས་མོལ། (80)

(1) དེའི་རི་ཁ་རྒྱུང་ས་མ་བཅུག་པ། (80)

(2) ཀང་དེའི་སྤྱི་དཔྱོད་གཞུང་གིས་“དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྩ་བྱུང་”བཟུག་ནས་སོ་སོའི་རྒྱང་པ་བཅག་བྱེད་བསྟན་པ། (82)

(3) ཐབས་ཟད་འཁྱུག་ལམ་མེད་ཅི་ཞིག་བདེན། རིག་པའི་རྩོ་མོ་འབྱེད་པས་ལམ་ཞིག་

ཆེད།	(85)
(4) དབྱིན་ཇིས་གཏུས་ཤིང་ཐང་པ་འགའ་སྟོན་གྱི་ཁྱད་ཁྱད་ཀྱི་གནད་དོན་ ཐད་འོས་མེད་ཀྱིས་འབྲིག་ཐབས་གཏན་ནས་མ་བྱས་པ།	(90)
(5) ལོ་13མོང་རྗེས་ཞབ་ཀང་མི་མེད་སྤེལ་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མཚན་མིལ་བ།	(96)
ལྷ། ཞབ་ཀང་གི་མ་འོངས་ལྷག་པར་མཛོམས།	(101)
1. ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མི་བསྐྱར།	(101)
(1) ཆད་མཐོའི་རང་སྤྱོད་དམིགས་བསལ་སྲིད་འཛིན་ཁྲུལ།	(101)
(2) དཔོན་གྱི་འཆོ་བསྐྱོད་ལྷངས་མི་བསྐྱར།	(102)
(3) དབང་ཤུགས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དམིགས་བསལ་སྲིད་འཛིན་ཁྲུལ་གྱི་འགོ་འདོམས་པ།	(104)
(4) སྤྱོད་པ་གཙང་ཞིང་ལས་ཆད་ཆེ་བའི་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁྲུངས།	(108)
(5) དམངས་འདུན་དང་འཚམས་པའི་ཁྲིམས་འཛིན་ལས་ཁྲུངས།	(110)
(6) རང་རྒྱུ་འཕེར་བའི་ཁྲིམས་འཛིན་ལས་ཁྲུངས།	(114)
(7) གཞུང་དྲང་ལས་བཅོན་གྱི་སྒྲི་ཞབས་མི་སྒྲའི་དཔུང་ཁག	(117)
2. དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་དང་གོ་གནས་མི་བསྐྱར།	(119)
(1) ཞེན་གྱི་རྒྱ་ཞོར་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ།	(120)
(2) ཞོར་ཁྲུལ་རང་རྒྱ་སྤྱབ་པ།	(120)
(3) རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔུལ་ཚའི་ཉེ་གནས་གྱི་གོ་གནས་མི་བསྐྱར།	(121)
(4) རང་མོས་བྱ་ཁྲའི་སྲིད་ཁྲུལ་མི་བསྐྱར།	(122)
(5) སྤར་བཞེན་རྒྱལ་སྤྱི་དང་ས་ཁོངས་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་ཉེ་གནས་མི་བསྐྱར།	(123)
(6) ཞབ་ཀང་གི་དཔལ་འབྱོར་ལ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་འགན་ཤུགས་ལྡན་པ།	(126)
3. རིགས་སྒྲ་མང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་སྲིད་ཁྲུལ།	(127)
4. གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱེད་སྒྲའི་ཁོར་ཡུག	(131)

དུག་ལུ་ཉིག་གི་གཟི་མདངས།	(135)
1. ལྷ་ཆེན་མང་པོ་འགྲོ་འངས་བྱེད་པའི་ལྷ་ཁ།	(135)
(1) ཤར་ཚུགས་ཀྱི་མཆོལ་ཆེ་ཤོས།	(135)
(2) དར་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱི་ཚུགས་ཉོ་ཆོང་།	(139)
2. ལྷ་ཆོ་ར་ཚུགས་བཞིར་བྱུང་བའི་མཆོལ་ལ།	(142)
(1) འབྲས་ཁང་ལས་དངུལ་ཁང་མང་བ།	(142)
(2) སྤྱིང་ཆེན་ལྷ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོར་གཞིང་།	(144)
3. འཇམ་སྤྱིང་ཡོངས་སུ་དངོས་ཇམས་འབྱེམ་བྱུང་བའི་བཟོ་བྱ།	(146)
(1) “རི་ཤོང་བཟོ་བྱ”དང་ལས་རིགས་ཆེ་རིགས་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་།	(146)
(2) ཆོང་དཔོན་རྒྱུང་རྒྱུང་གི་“ཐབས་དྲུས་ལེགས་པོ”།	(150)
4. ཆོང་པ་ཁྲི་ཆོ་འཛོམས་སའི་ཤོང་བྱེད་།	(153)
(1) འབྲུག་ཆ་དོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མ་དངུལ།	(153)
(2) ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་བྱུང་ཕྱུ་མང་པོ་ཡོད་པ།	(156)
བདུན། ཞང་ཀང་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞི།	(159)
1. ཞང་ཀང་གི་མི་གངས་ཀྱི་བྱུང་ཆ།	(159)
(1) ཞང་ཀང་དུ་ནང་ལོགས་ས་ཁུལ་གྱི་མི་ལས་མང་བ་ཡོད་ནས།	(159)
(2) ཞན་པ་ལས་གཞོན་པ་མང་བ་དང་། བུ་མོ་ལས་བྱུ་མང་བ།	(162)
2. ཞང་ཀང་གི་ལས་ཞུགས་བྱུང་གཞི།	(165)
(1) ཞང་ཀང་གི་ལས་ཞུགས་བྱུང་གཞི་འཇུག་ཚུལ།	(165)
(2) ཞང་ཀང་གི་ལས་ཞུགས་བྱུང་གཞིའི་བྱུང་ཆས།	(167)
3. ཞང་ཀང་གི་བྱུང་རིམ་བྱུང་ཚུལ།	(169)
(1) “ཞང་ཀང་གི་གང་སར་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱ་ལྷན་གྱི་ཚུགས་ཆེན་ཤ་སྤྲག་ཡིན”ནས།	(169)
(2) ཞང་ཀང་གི་བྱུང་རིམ་དཔུང་སྤེའི་ནང་གི་གཙུང་པོ་རྒྱུང་བ་སྤྱི་འབྱོར་འབྱིང་བྱུང་རིམ།	(172)

(3) ཞང་ཀང་མུ་ཚོགས་ཀྱི་གཏོར་གཟུགས་མཚོན་རྟེན་གྱི་ཡང་ཅེར་སྟོན་མཁན་འཁྱུར་ ལྷན་གྲལ་རིམ།	(174)
བརྒྱད། ཞང་ཀང་གི་བ་སྟོན་འགྲོ་གསུམ།	(179)
1. ཞང་ཀང་བཅས་རིགས།	(179)
2. ཞང་ཀང་གི་སྟོན་ཁང་།	(182)
3. ཞང་ཀང་གི་འབྲིམ་འགྲུལ།	(189)

གཅིག གཡུ་འབྲུག་ཁ་ཡི་ཕྱ་ཏིག

ཞང་ཀང་ནི་པ་ཁྲལ་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ས་ཁོང་ས་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་
བཞི་མ་1074ལས་མེད། འཛམ་གླིང་གི་ས་ཁྲའི་ངོས་སུ་བཞུགས་ན་དེ་ཉིད་གྲང་གོའི་སྤྱི་
རྒྱད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་དུ་མིག་གིས་ཐིན་མི་ཐིན་གྱི་“ནག་ཐིག”ཙམ་དུ་བཤད།

དེ་ལྟ་ན་འང་ཞང་ཀང་གི་སྐད་ཡགས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྟེ། མ་ཅ་འཛོག་མཁན་ཆོས་
བཞུགས་ན་དེ་ཉིད་“འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་ཁེ་བཟང་ཐོབ་སྲུ་ཤོས་ཀྱི་ས་ཆ”ཡིན་པ་དང་།
འཛད་སྤྱད་པ་ཆོས་བཞུགས་ན་དེ་ཉིད་འཛམ་དུ་གླིང་གི་“ཉ་ཆ་རྒྱག་སའི་དག་པའི་ཞིང་”
ཡིན་ཞིང་། ཆེད་འཛོར་དགའ་མཁན་ཆོས་དེ་ཉིད་ལ་“ཐོངས་རྒྱའི་གནས་མཆོག”གི་
མཆོན་སྟན་གསལ་ཡོད་ལ། བཟའ་བརྒྱང་མོས་མཁན་ཆོས་ནི་“བཟའ་བ་བརྒྱང་བ་ཞང་
ཀང་མཆོག”ཅེས་བཞུགས་བརྗོད་ཀྱི་མཆོད་སྤྱིན་གཏོར་བཞིན་ཡོད།

དེ་བས་ན་སྟེ་ཐོ་ཀྱན་གྱིས་ཞང་ཀང་ལ་“ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱ་ཏིག”ཞེས་བརྗོད། རང་
རེ་གྲང་གོ་བའི་མེམས་སུ་ནི་གནའ་ནས་རང་རྒལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་གནས་
འདི་ཉིད་གྲང་རྩ་གཡུ་འབྲུག་ཆེན་མོའི་ཁ་རུ་བཅའ་བའི་གཟིངས་ལ་ནམ་པར་བཟླ་བའི་ཕྱ་
ཏིག་ཞིག་ཏུ་སྤང་།

1. ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱ་ཏིག

(1) ཞང་ཀང་གི་“འཛམ་གླིང་སྟེང་སོན་”སྐོར།

ཞང་ཀང་ལ་“ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱ་ཏིག”ཅེས་པའི་མཆོན་སྟན་ཡོད་པ་ནི་མིང་དོན་
མཛུངས་པ་ཞིག་སྟེ། གཞན་མི་གླང་བར་དེ་ལ་མངའ་བའི་“འཛམ་གླིང་སྟེང་སོན་”ཀྱི་

མེད་པོ་ན་བཟང་ལྷན་འཛམ་པུ་སྒྲིབ་གི་སྒྲིབ་ཅན་འཕགས་པར་འཛུམ་ཏེ་ཤ། ཏེ་ཕར་.....
1991ལོའི་བཅོམས་ཆེད་ལ་གཞིགས་ན་མ་ཐམས་པར་གསལ་གསལ་གྱི་ཆུགས་འགའི་ཐད་
ནས་ཞུར་ཀར་ཉིད་འཛམ་སྒྲིབ་རམ་ཏུ་ཤེས་ཆེན་གཤམ་པུ་རྒྱུད་ཤོད།

ཞབ་གང་གི་ཁྱིམ་གཏོང་ཁྱེད་འཁོར་ལ་སྐོར་བྱུང་ཕྱིན་པའི་ཁྱིམ་ལ་
བྱམ་ན་མི་ཤེད་ཁྱིམ་གཏོང་ཁྱེད་འཁོར་ལ་སྐོར་བྱེད་ཆེ་1.67ཟེད་ལ། འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་
སྔ་བར་སྐོར་མ་དུས་པ་དང་གཅིག

ཡོན་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་འཇུག་པའི་ཆོས་ལུགས་འཇུག་གི་ཡིན་པ་ལྟར་
ལ། དེའི་ཆོས་ལུགས་འཇུག་པའི་དུས་ལ་ཆུལ་ཁབ་ཀོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་འཇུག་གི་
ཡིན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལྟར་ལྟོས།

ལག་འདོགས་ཚུ་ཚོད་ཀྱི་ཆུང་གཏོང་ལྟེན་རིན་ལུ་འེ་ཙེ་ར་རྒྱལ་ཁབ་ཁོ་ནར་མི་དོ་བར་
འཛམ་གླིང་གི་ཨང་གཉིས་པ་ཟིན་ཡོད་པ་དང་། ཆུང་གཏོང་ལྟེན་ཆད་ནི་འཛམ་གླིང་
གི་ཆེ་མ་རེད། དེ་ལས་དགའ་ཤོང་སྟོག་རྒྱལ་ལག་འདོགས་ཚུ་ཚོད་ནི་མི་རྣམས་ཉང་
སངས་དགོས་པ་ཞིག་ལྟེ། འཛམ་གླིང་ལྟེང་གི་ཆུ་ཚོད་དེ་རིགས་3འེ་ནང་གི་2ནི་ཁང་
གང་ནས་བཟོས་པ་ཡིན་པ་དང་གསུམ།

ཨོྭ་ཆས་ཀྱི་མྱིར་གཏོར་མྱིར་ཆད་ཐོ་མང་པོ་འི་རྒྱུ་ལ་འཇམ་མིག་གི་ཡང་དང་པོར་གནས་མིང་། ཞེ་ཐོར་ཨོྭ་ཆས་པར་ལྷ་དང་ཆོད་པ་འཕྲུ་ཆེན་ལྷན་པོ་མྱིར་གཞི་གནས་ནང་ཐོགས་ལྷ་ལྷས་པའི་དཔལ་གྱིས་འཇམ་མིག་གི་ཡང་གསུམ་པར་པལས་མདུ་ཐོན་ལྷ་ཞང་གང་གིས་མྱིར་གཏོར་ལྷས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁེ་བཟང་ལྷར་བཞུགས་པའི་མི་ཡང་ཡང་པོ་མྱིར་གཞི་ཡང་པོ་འི་ལྷ་པ་དང་བཞུགས།

[illegible]

ཨྱུང་མཁའ་ཉི་མོར་དང་རྒྱལ་མིག་ཏུ་མེ་པའི་ཁྱེན་གྱིས་ཞང་གར་གི་དངོས་པོར་གསྐྱེས་
 བའི་ཁྱེན་པས་འཇིགས་ཀྱང་ཉམས་ཐེད་དང་རྒྱལ་མཁའ་པའི་ཁྱེན་པས་ཞེ། གལ་ཇུག་དང་ཁྱེན་

ནས་དངོས་ཚོགས་སྒྲིལ་འདྲིན་ཕྱིན་ཆོད་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། མཚོ་
ལྷན་དངོས་ཚོགས་ནས་གཙུག་ལྷན་ལ་འདྲིན་ཕྱིན་ཆོད་ལིང་གི་སྐོར་རྒྱལ་ཁབ་ཁོ་ན་མི་དོ་
བར་འཛམ་གླིང་ཚོགས་གི་ཡང་གཉིས་པ་ཡིན་པ་དང་བྱུག

ཞང་གང་གི་སྒྲོག་བརྟན་འཕྲིན་སྒྲིལ་ལས་རིགས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། ལྷན་
ཡོངས་སྤྱི་ཚུན་བརྒྱམས་ཁ་པར་སྤྱད་ལམ་བྱི་ཚོ་260ཡོད་པ་ལ་སལ་ཆེར་མི་གཉིས་རེར་སྤྱད་
ལམ་གཅིག་རེ་ཡོད་པ་དང་། ཞང་གང་བར་ཁ་པར་མངའ་ཆོད་ཀྱང་རྟ་ཅང་མཐོ་བ་ཉེ་
མི་བརྒྱ་རེར་ཁ་པར་60ཡོད། དེར་མ་ཟད་ཞང་གང་ལ་འཛམ་གླིང་གི་ཆར་མ་ཡང་
གྲངས་ཉུགས་ཅན་གྱི་སྒྲོག་བརྟན་འཕྲིན་སྒྲིལ་མ་ལག་གི་དྲ་བ་ཚོགས་མ་མངའ་བས། ལྷ་
ནང་ཀྱན་ལ་གཟུགས་ཡིག་གནས་སྤྱད་ཚོགས་མེད་སྒྲིལ་བྱུག། ཞང་གང་གི་ལྷན་སྒྲིལ་སྒྲག་
རྩལ་ཀྱང་རྟ་ཅང་མང་ལ། སེ་རེའི་ལས་ཀ་སྤྱད་ཆོད་ཡ་རི་རྒྱལ་ཁབ་ཁོ་ན་མི་དོ་བར་
འཛམ་གླིང་གི་ཡང་གཉིས་པ་ཡིན་པ་དང་བྱུག།

ཞང་གང་གི་སྤོང་ཁྱིར་འཕྲུགས་སྤྱད་ཐད་དུ་འང་སྤྲོབས་པ་བྱ་འོས་པའི་ཆ་མང་པོ་
ཡོད་དེ། འདྲིན་སྤྱོད་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་ཁབ་གི་གྲངས་འཛོར་གྱིས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་དང་པོ་
ཟིན་ཡོད་པ་དང་བརྒྱད།

འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆོད་ཐད་དུ་ཞང་གང་ཉིད་ཨ་ཤི་ཡ་གླིང་དུ་ལྷན་པན་ཁོ་ན་ལས་དཔན་
པ་དང་། ལས་ཤོར་ཐེབས་ཆོད་བརྒྱ་ཆ་2ལས་མེད་ལ། སྤོང་མའི་ལུས་ཁམས་ཐང་
རྒྱལ་ཡང་རྟ་ཅང་ལེགས་པ་ཉེ་ཆ་སྒྲིམས་བྱས་ན་ཀྱང་མེད་ཀྱི་ཆེ་ལོ་80. 5དང་སྒྲིམ་པའི་ཆེ་
ལོ་74. 9ཡིན་པ་དེ་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ལས་འཕགས་ནས་འཛམ་གླིང་
གི་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་ཡོད་ཅིང་། སྤྱ་ལྷ་ཡི་འབྱུང་ཆོད་བརྒྱ་ཆ་6. 5ལས་མེད་པ་དེ་འང་
འཛམ་གླིང་ཚོགས་གི་བསྐྱར་ཆོད་དཔལ་ཤོས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པ་དང་དགྱ།

ཞང་གང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་འཚོ་བའང་ལུན་སྤྱོད་ཚོགས་པོ་ཡོད་དེ། ཆོགས་པར་
གྱི་འབྲེམས་ཆོད་དང་དཔེ་སྤྱད་ཁང་གི་གྲངས་ཀ་གཉིས་མི་གྲངས་ཀྱི་བསྐྱར་ཆོད་ལྟར་ཆོས་
བརྒྱུལ་ན་འཛམ་གླིང་ཚོགས་གི་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པ་དང་བརྒྱ།

ཞང་གང་གི་སྒྲོག་བརྟན་ལས་རིགས་ཚོགས་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དར་རྒྱས་ལུན་ཆོགས་
ཀྱི་རྒྱུན་བསྐྱར་ས་བཞིན་ཡོད་དེ། སེ་རེར་ཚོན་པའི་སྒྲོག་བརྟན་གྱི་གྲངས་འཛོར་འཛམ་
གླིང་ཚོགས་གི་ཡང་གཉིས་པའི་ནང་དུ་རྒྱུད་ཡོད་པ་དང་བརྒྱ་གཅིག །

ཞང་ཀང་དུ་ཡིད་དབང་འགྲུགས་པའི་ཅེད་འཛིན་གྱི་ག་བཞོད་གང་མང་ཞིག་ཡོད་ལ།
 དེ་དག་ལས་རྒྱ་མཛོའི་གྱི་མིང་ནི་མིང་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ནི་ཨ་ཤེ་ཡ་གྲིང་གི་
 རྒྱ་མཛོའི་སྒྲིལ་དངོས་ཁང་དང་ཅེད་འཛིན་ར་བ་ཆེ་ཤོས་རེད་ལ། གྱི་མིང་དུ་འཛམ་གྲིང་
 ཐོག་གི་ཕྱི་ཆོའི་རང་འགྲུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོག་སྐས་དང་རི་ཆལ་འཁོར་ལོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་
 དུང་འགྲུལ་བ་ཐེག་ཚད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་བར་ལྷང་སྐྱད་འདྲེན་འཁོར་ལོ་ཡོད་པ་བཅས་དང་བཅུ་
 བཞིམ།

ཞང་ཀང་ནི་ད་དུང་འཛམ་གྲིང་ལྷེད་གི་“རྒྱན་འཇུགས་ཡང་དང་པོ”ཡིན་ཏེ།
 འཛམ་གྲིང་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱན་འཇུགས་ཆོད་གཉེར་བྱེད་པའི་ཚན་པའི་ཁྲོད་ན་དབྱིན་ཇི་གོང་
 མས་བཀས་གནང་ཞང་ཀང་རྒྱན་འཇུགས་རྟ་རྒྱག་དང་དོ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། ཞང་
 ཀང་དུ་རྟ་རྒྱག་ར་བ་གཉིས་ལས་མེད་ཀྱང་རྟ་རྒྱག་ལ་དབྱིངས་ལྷགས་པའི་སྒྲིལ་བོ་ཁྲི་ཆོ་
 300ཡོད་པ་དེས་མི་གྲངས་བརྗོལ་འཁོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་70ཡས་མས་ཟིན་ཡོད་པ་དང་བཅུ་
 བཞིམ་ཐོགས་སོ།

དེ་ལྟར་ར་ཆོས་ད་དུང་“ཞང་ཀང་གི་ཅེར་སྐྱོན་གྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཅམ་བཤུང་
 བས་ཆོག་ཀྱང་། “ཐིག་ལེ་གཅིག་མཐོང་ན་གཟིག་གི་ལྷས་ཡོངས་ཤེས”ཟེར་བའི་དཔེ་
 ལྟར། སྔང་བཞོད་དེ་དག་ལས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཞང་ཀང་དང་ཞང་ཀང་བ་ལ་ཆ་རྒྱས་རགས་
 ཅམ་ཞིག་ཡོན་ངེས།

(2) ཞང་ཀང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་ཉེ་ཆོད་ ཁྲོད་དུ་ཟིན་པའི་གོ་གནས།

ཞང་ཀང་བས་སྒྲོབས་པ་སྒྲེ་ལོས་པ་ནི་དེ་ནི་དེ་ལ་མངའ་བའི་“འཛམ་གྲིང་གི་ཅེར་
 སྐྱོན་གང་མང་གི་མཚན་སྟན་ཁག་མ་ཡིན་པར་དེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་ཉེ་ཆོད་ཁྲོད་
 དུ་ཟིན་པའི་གོ་གནས་རེད། ཞང་ཀང་ནི་དམིག་ལྡན་འཛམ་གྲིང་ཐོག་གི་དཔལ་འབྱོར་
 ཉེ་ཆོད་གི་ལྷེ་གནས་སུ་རྒྱུར་པའི་སྤྱང་ཁྲོད་གལ་པོ་ཆེའི་གས་ཤིག་ཡིན། དེའི་དཔལ་
 འབྱོར་བད་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་དང་རྒྱགས་རྒྱུན་ནི་ད་སྤྱང་ཁྲོད་ཞིག་གི་བྱེད་ཁོངས་ལས་རིང་དུ་

འདས་ནས་དཔལ་འབྱོར་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་འགན་བྱལ་པར་ལྷན་ཡོད་
ལ། བྱལ་ཁོངས་ཁ་ཤས་འཛམ་གླིང་གི་མདུན་གསུ་སྤྲེལ་ཡོད།

དེ་ཡང་ཁང་ཀར་ནི་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་ཉི་མོར་ཉེ་གནས་ཀྱི་གསུ་ཤིག་ཡིན་པ་ཉེ།
དེའི་མིར་གཏོར་ནང་འདྲེན་གྱི་སྤྱི་འཛོམས་ཉིད་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་.....
180ཕྱག་གི་ནང་དུ་ཡང་10པ་རེད། གོ་གནས་འདི་དར་རྒྱས་འབྱུང་བཞིན་པའི་རྒྱལ་
ཁབ་དང་ས་ཁུལ་ཁག་ལས་རིང་དུ་བརྒྱལ་ཡོད་པས་མི་ཚད་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་
ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་གོང་དུ་སྤྲེལ་སྤོང་ཡོད་པ་རེད། ཁང་ཀར་གི་ཐོན་ཁུངས་མིར་གཏོར་བུ་
ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་160ཕྱག་བྱུང་ཡོད་ཅིང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁང་ཀར་རང་ཡང་
སྐད་གསུམ་ཆེ་བའི་“རྒྱལ་ཁབ་ཀྱན་གྱི་མོར་ར”ཡིན་པ་ཉེ། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ཐོན་པའི་
དངོས་ཚོག་དག་ཁང་ཀར་དུ་ཉི་མུ་མེད་པ་ཕལ་ཆེར་མེད།

ཁང་ཀར་ནི་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་དབུལ་ཚའི་ཉེ་གནས་ཀྱི་གསུ་ཤིག་ཉེ། དེ་ཉིད་ཨ་
རིའི་ཉིལ་ཡོག་དང་འཇར་མན་གྱི་རྩན་ལན་ཁོ་རྩུ་དང་དོ་མཉམ་པའི་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་
དབུལ་ཚའི་ཉེ་གནས་རྣམས་གསུམ་གྱི་གསུ་ཤིག་པར་མ་ཟད། ད་དུང་དབྱིན་ཁིའི་ལུན་
ཏུན་དང་ལུའེ་ཅོར་གྱི་སྤུལ་ལི་ནི་དང་གསུམ་པ་མཉམ་པའི་འཛམ་གླིང་གི་གསེར་མོར་ཉེ་
གནས་རྣམས་གསུམ་གྱི་གསུ་ཤིག་ཡིན།

ཁང་ཀར་ནི་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་ཡང་བའི་འཁལ་འཐག་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཉེ་
གནས་ཀྱི་གསུ་ཤིག་ཡིན་པ་ཉེ། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་བཟང་བཤུང་དང་རྒྱན་གོས།
སྤྱོད་ཆས་དང་ཆེད་ཆས་སྐྱེས་དངོས་ཚོག་ཁོང་དུ་ཁང་ཀར་གིས་ཐོན་ཁུངས་ཀྱིས་ཆ་ཤས་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཟིན་ཡོད།

ཁང་ཀར་ནི་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་མཁའ་ཐོག་དང་མཆོ་ཐོག་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ཉེ་གནས་
གསུ་ཤིག་ཉེ། དེའི་ཐུག་ཟིངས་ཀྱང་མིར་མངའ་བའམ་མོང་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱང་
སྤྱོད་ཐོག་གྱ་1200ཕྱག་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་ཆད་བརྒྱམས་འཛོར་ཏུན་ཁྱེ་བ་7ལ་ཉེ་བ་
དེས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ཐུའི་ཐེག་ཆད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་10ཟིན་ཡོད། ཁང་ཀར་གི་ཆེ་
ཉེ་གནས་གྱ་ཐང་ཡང་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་བེལ་བཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནམ་གྱ་ཐང་ཞིག་ཡིན་པ་ཉེ།
ཆ་སྟོམས་བྱས་ན་དུས་ཡུན་སྐར་མ་5ཙམ་རེར་གནམ་གྱ་རེ་འབབ་འཕུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ།
ཨ་རིའི་འབྲུལ་བ་སྐྱེལ་ཆད་མི་ཐངས་བྱེ་བ་2དང་དངོས་ཚོག་སྐྱེལ་ཆད་ཏུན་འབུམ་ཆེ་

8ཕྱག་ལ་ཟིན་ཡོད།

འང་ཀར་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཆ་འཕྲིན་དང་བཤམས་ལྟོན་གྱི་ཉེ་གནས་གྲས་ཤིག་ཉི།
དེར་སྒྲིག་བཞུགས་འཕྲིན་སྒྲིག་ཆས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཅེར་སྐོན་པའི་གྲས་ཡོད་ལ།
རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐད་གཏོང་ཁ་པར་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་207དང་ནང་ལོགས་གྱི་སྤྱང་ཁྱིའི་
600ཕྱག་ལ་འབྲེལ་མཐུད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཏུས་ཅིག་ཅར་ཏུ་ཁ་པར་སྤྱོད་མཁན་ཏུ་
ཆང་གི་3.4ཡིས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ས་ཆ་གང་ཏུ་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་བྱུང་། འཛམ་བུ་གླིང་གི་
ཆགས་པར་དང་། ཏུས་དེབ། གསར་འཕྱར་ཁང་། སྒྲིག་རྒྱལ་ཆ་འཕྲིན་གྱི་མཆོམས་
སྤྱོད་སྐོག་ས་མང་པོས་འང་ཀར་ནི་ཨ་ཤེ་ཡ་ཤར་སྤྱིའི་ལས་ལྟོས་གཞི་བྱེད་ཅིང་། ཆ་
འཕྲིན་ལྷ་ཆོགས་དང་ཡང་སྒྲིག་སྤྱད་པལ་འཕྱོར་གྱི་ཆ་འཕྲིན་ནི་ད་བར་མཆོམས་ཐེད་པར་
འང་ཀར་ཏུ་བྱུང་བ་ལྷན་བྱས་ནས་སྤྱལ་ཁྱེད་ཏུ་སྤྱིལ་བཞེན་ཡོད། འང་ཀར་ཏུ་ལོ་རྒྱུ་
ཆང་ཚག་བཤམས་ལྟོན་བརྒྱལ་ཉེ་བ་སྤྱོད་འཆོག་བྱེད་པ་ལས་ཚུ་ཆོད་དང་། ཏུས་སོས།
ཅིད་ཆས། བྱིམ་སྤྱོད་ཅ་ལག འཛད་སྤྱོད་སྒྲིག་རྒྱལ་སྐོན་རྒྱས་བཅས་གྱི་བཤམས་ལྟོན་
གཞི་རྒྱ་ནི་ད་འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་སམ་ཨ་ཤེ་ཡའི་གྲས་འཁོར་སྤྱེད་པས་ཡོད།

འང་ཀར་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྤྱོད་སྐོག་ས་ཆ་འཕྲིན་ཉེ་གནས་གྱི་གྲས་ཤིག་ཉི། དེའི་རི་ཁྱང་
གི་སྤྱོད་སྐོག་ས་ཆ་འཕྲིན་ལ་མེ་དོ་ཡང་སྤྱོད་སྐོག་ས་ཆ་བ་འབྲུགས་པའི་བྱེད་ཆོས་དང་ལྷན་
པས་སྤྱོད་སྐོག་ས་ཆ་འཕྲིན་གནས་མཆོག་ཅེས་པའི་མཆོན་སྐོན་སྤྱོད་ཡོད། བཞུམས་ཅིས་ལྟར་ན།
ལོ་རྒྱུ་འང་ཀར་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ས་ཁུལ་ཁག་གི་འབྲུལ་བ་ཡོང་མཁན་མི་གྲངས་ས་ཡ་7ཟིན་
གྱི་ཡོད་པ་དེས་འང་ཀར་ལ་ཕྱི་དདུལ་གྱི་ཡོང་སྤྱོད་འཁོར་ཆེན་འདོན་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་པས།
སྤྱོད་སྐོག་ས་ཆ་འཕྲིན་ལས་རིགས་ནི་ད་ས་ཁང་བདག་ཁོངས་ལས་རིགས་དང་། བཞུ་སྤྱོད་ལས་
རིགས། དདུལ་ཅའི་ལས་རིགས་བཅས་དང་ལྷན་ཏུ་འང་ཀར་གི་དཔལ་འཕྱོར་གོང་ཏུ་
སྤྱིལ་བར་འདེགས་ཤིང་ལྷ་སྤྱིའི་སྐོན་ལས་རྣམ་བཞེད་ཀྱི་གྲས་ཡིན།